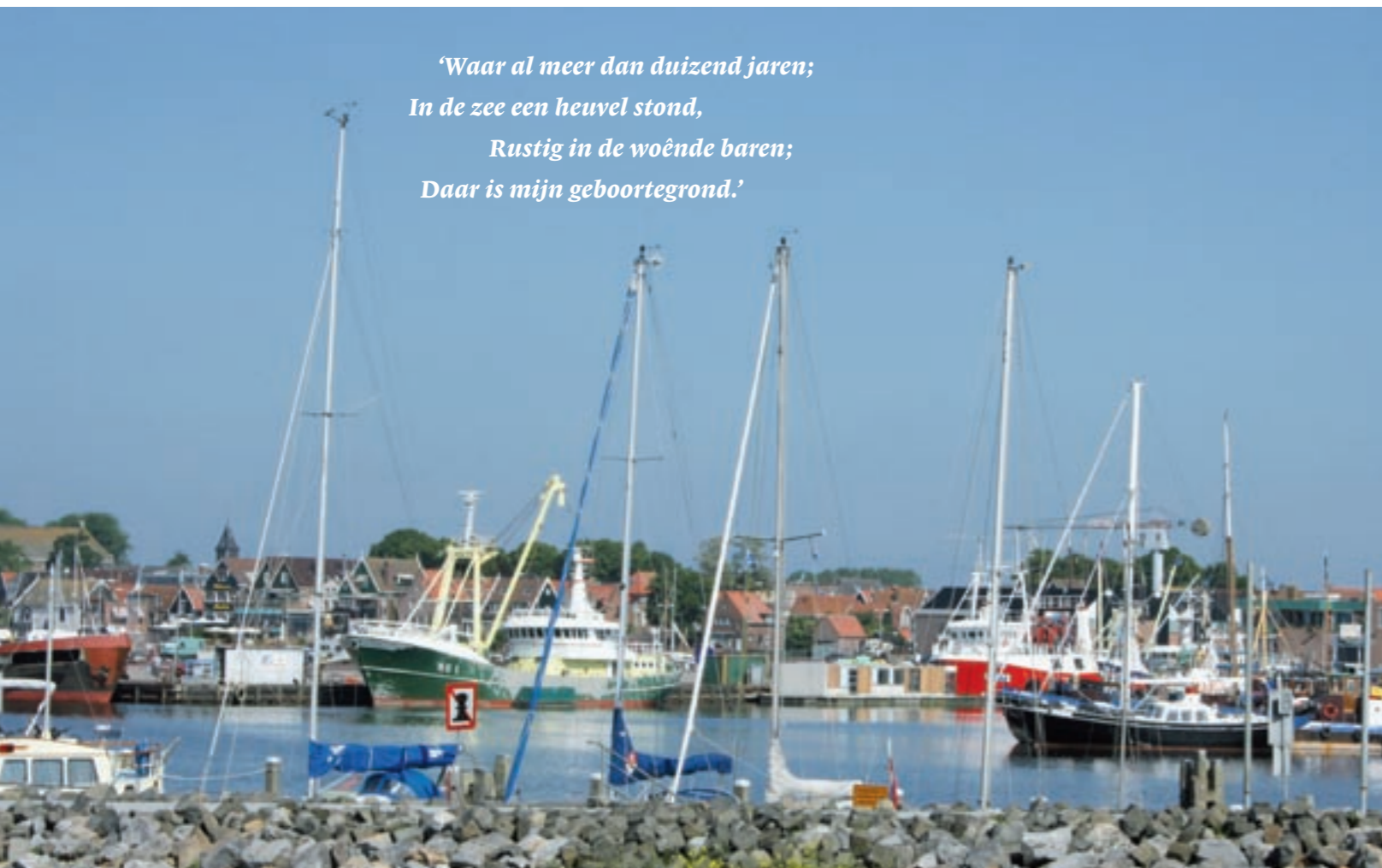

*‘Waar al meer dan duizend jaren;
In de zee een heuvel stond,
Rustig in de woënde baren;
Daar is mijn geboortegrond.’*

Speciale opleiding viswerking op Urk Blijvertje in de vis

Sinds zo'n zestig jaar ligt Urk 'vast' in de Noordoostpolder, aan het IJsselmeer. De meeste bewoners van deze traditionele christelijke vissersgemeenschap blijven hun hele leven in ('op') Urk, trouwen jong, krijgen veel kinderen en werken hard. Ook de jongeren. Leren, daar zijn zij echter niet zo dol op. Het probleem dat de gemeente Urk een aantal jaren geleden dan ook constateerde, was dat leerplichtige jongeren na het vmbo direct aan het werk gingen en geen onderwijs meer volgden.

Groenhorst College Emmeloord sprong hierop in en biedt sinds vier jaar een mbo-opleiding visverwerkende industrie. Op Urk, speciaal voor de jongeren van het voormalige Zuiderzee-eiland. Urker meiden vormen het gros van de deelnemers aan de opleiding. Deze jonge vrouwen werken vaak een paar jaar heel hard om geld te verdienen, tot ze trouwen en kinderen krijgen. Over de eerste lichting van vier jaar geleden weet docent en contactpersoon voor leerlingen en bedrijven Jan Hoed te vertellen

dat ze hoofdzakelijk nog 'in de vis zitten'. Enkele jongens gingen richting techniek en een enkele jonge vrouw werd moeder of werkt in de zorg.

Geen leervragen

Jan Hoed vindt het machtig interessant om te werken met deze bijzondere groep van twintig meisjes en drie jongens die zich een slag in de rondte werken. En die een hekel hebben aan school. "Dat terwijl ze wél leervaardig zijn. Ze kunnen in principe veel meer aan dan een mbo-

opleiding niveau 1 of 2, maar in tegenstelling tot de meeste mensen hebben ze geen leervragen, geen ambities." Om ze op te leiden en te stimuleren trekken Hoed en zijn collega's alle registers los. "Je moet tegen een stootje kunnen, want als ze de kop tégen hebben." Hoed vertelt dat hij voor de Urkers een 'vreemde' (spreek uit: frèemde) is en blijft, en dat hij niet hoeft aan te komen met: ik ben hier de docent. "Ik neem ze heel serieus, benader ze als werknemer/gesprekspartner. Dat waren ze niet gewend op hun eerdere, vaak traditioneel christelijke scholen. Verder weet ik intussen zelf ook wat meer van vis, dat scheelt. Het is heel intensief. Dat houd je vol met steun van de betrokken opleidingsbedrijven en de collega's."

Na werktijd

Die collega's zijn Hendrik-Jan van der Have, die bedrijfshulpverlening geeft, en de Urker Jan van de Berg, die de vis-technische vakken doceert. Jan Hoed zelf geeft MCK, maatschappelijke competenties, hygiëne en microbiologie. Coördinator vanuit Emmeloord is Peter Veenhuizen. Het lesprogramma vindt elke woensdagmiddag plaats op Urk, in de plaatselijke scholengemeenschap, afdeling nautisch. "De leerlingen komen om drie uur fris gedoucht de klas in, na een werkdag vanaf half zes 's ochtends. Dan is het de kunst om ze te motiveren voor een paar uur school." Hoed zorgt voor veel lessen met gastdocenten, bijvoorbeeld iemand van het CAD, de ge-

meente of kwaliteitsmedewerkers van diverse bedrijven. Verder vraagt hij de leerlingen altijd wat er leeft en waar ze behoefte aan hebben. Op deze vraaggerichte wijze probeert hij samen met de leerlingen te bouwen aan de opleiding. Waarbij natuurlijk ook de vastgestelde vereiste mbo-onderdelen horen en de lesinhoud die is bepaald in samenspraak met de visverwerkende opleidingsbedrijven.

Op maat

De Urker bedrijven hebben vanaf het begin constructief meegewerkt, vertelt Hoed. "Ze overtuigen van het belang van de opleiding voor hun jonge werknemers was niet zo moeilijk. Zij zien ook wel dat je voor de jeugd een deur moet openhouden om zich te ontwikkelen. Dat de doorgroeimogelijkheden binnen de visverwerkende industrie beperkt zijn en dat zij naar school moeten om hun startkwalificaties te halen. Hun houding is: dan maken we er iets goeds van." Samen met zo'n tien visverwerkende bedrijven is in 2003 een opleiding op maat opgezet. De praktijkopleiders volgden een cursus, en nog steeds voeren Groenhorst en de bedrijven regelmatig overleg over vorm, lestijden, inhoud en registratie. Hoed noemt de vijftien leerbedrijfsopdrachten met elk tien leervragen die samen met het bedrijfsleven zijn gemaakt. Hij vertelt dat de BBL-opleiding nu niveau 1 heeft; een enkeling doet niveau 2. Volgend jaar wordt de hele opleiding omgezet naar niveau 2,

Jan Hoed

wat het feitelijk qua verdieping en niveau al is.

Kweek
Via de visverwerkers en de lokale vmbo-scholen komen de leerlingen terecht bij de opleiding viswerking. Hoe staat het met de toekomst ervan? Aan het aantal deelnemers zal het niet liggen: er zijn en blijven genoeg jongeren op Urk om een mbo-opleiding in stand te houden. Maar de hoeveelheid verse vangst wordt minder – gezien de verminderde visstand en de vangstbeperkingen. Dat zal men aanvullen met de inkoop van kweekvis, vertelt Hoed. Vanwege de kennis en ervaring zal Urk volgens hem visverwerker en vishandelscentrum blijven. En daaraan draagt Groenhorst met trots bij. Voor de nabije toekomst is Jan Hoeds ideaal om de leerlingen breder te laten kijken en ze uit te dagen. "Niet om ze uit de vis of uit Urk te krijgen, zeker niet, maar voor hun eigen ontwikkeling. Dat vergt een speciale aanpak." Hij hoopt volgend jaar op tijd voor wat individueler contact, om te kijken wat een leerling bezighoudt en waar haar of zijn kansen liggen. □

Albertina aan het werk op de inpakafdeling van Starfish